

Droogte? Wen er maar aan

De augustusregen van 2018 bracht net op tijd verlichting na een lange periode van warmte en droogte. Er is daarna het nodige in gang gezet. Of het voldoende is, zal de tijd leren. Eind april is er alweer sprake van een neerslagtekort.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

De warmste Pasen in jaren. Nieuw record op paasmaandag. Strandbezoek populair. Zo maar wat koppen uit de media rond Pasen 2019. Met dagenlang zonnig weer en temperaturen boven de twintig graden was het voor iedereen genieten. Behalve voor menig bloembollenteler, omdat die al weer druk aan het beregenen was. Niet vaak was het nodig om al in april de haspel te laten draaien. En wat nauwelijks werd gemeld: in de meeste delen van Nederland is tussen 1 en 23 april bijna geen regen gevallen. Droge voorjaren zijn geen uitzondering, maar nu dit droge voorjaar volgt op een droog 2018, neemt de kans op droogteschade wel toe. De afgelopen maanden brachten we in Greenity in kaart wat er zoal is gebeurd in de bloembollensector, bij belangenbehartigers en bij waterschappen als het gaat om de droogte van 2018.

KWANTITEIT

Wat de hoeveelheid beschikbaar water voor de bloembollensector betreft, blijft het verschil per regio erg groot. In Noord- en Zuid-Holland en Flevoland kunnen de waterschappen zorgen voor voldoende oppervlaktewater. Op de hoge zandgronden in het zuiden en oosten van Nederland hebben telers, net als in voorgaande jaren, in een aantal gevallen zelf maatregelen genomen door te investeren in voldoende bronnen waaruit ze kunnen beregenen. Ook zijn waterschappen met praktische oplossingen gekomen, zoals in Noord-Brabant, waar agrariërs van de diverse waterschappen vier palen en een plank hebben gekregen waarmee ze een eenvoudige stuw kunnen aanleggen in hun sloten, zodat het regenwater langer in de sloot blijft staan. Ook in andere provincies zijn waterschappen gaan nadenken over mogelijkheden om water langer vast te houden in de sloten rondom percelen. In Limburg voeren agrariërs en het waterschap nog een

Dit is het negende en laatste artikel in een serie over water. Hierin blikken we terug op het extreem droge jaar 2018. Wat is hiervan geleerd en aan welke oplossingen wordt gewerkt?

discussie over de verplichting om op percelen die zijn gedraineerd alleen nog te mogen beregenen mits er wordt gewerkt met peilgestuurde drainage. Vooral de eenzijdigheid waarmee deze nieuwe maatregel is aangekondigd, steekt de ondernemers in dit gebied. Bovendien denken de landbouworganisaties in deze regio dat het niet haalbaar of realistisch is om op de percelen van alle bedrijven die het betreft in zo korte tijd dit systeem aan te leggen. Op landelijk niveau is de discussie op gang gekomen over de reservefunctie van het IJsselmeer. Om die beter te garanderen zullen partijen hiervoor maatregelen nemen. En onlangs mengde zich drinkwaterleverancier Vitens ook in deze discussie. Ons drinkwaterverbruik stijgt zorgwekkend. Ook de burger heeft de taak om kritisch naar zijn watergebruik te kijken. Misschien is het wel goed om daar even wat cijfers bij te plaatsen. Van al het water dat in Nederland wordt verbruikt, nemen elektriciteitscentrales 68% af, burgers 8% en de landbouw 1%.

KWALITEIT

Voldoende water betekent niet automatisch ook voldoende goed en bruikbaar water. Dat werd in de zomer van 2018 ook duidelijk. Doordat het langdurig droog was, kon water met een hoog zoutgehalte het land binnendringen. Dat leidde bij het Hoogheemraadschap Rijnland tot een tamelijk zeldzame maatregel: bij Heemstede werd de Leidsevaart afgesloten, zodat verzilt water via het Spaarne niet de Bloembollenstreek in kon. Daarmee werd ook het scheepvaartverkeer getroffen, ook al betrof dat met name de recreatievaart.

Deze actie maakte duidelijk hoe de verzilting kan toeslaan na langdurige droogte. Een ontwikkeling die niet beperkt blijft tot de Bloembollenstreek, maar in feite de hele kuststrook van Zeeland, Zuid- en Noord-Holland, Friesland en Groningen raakt. Verzilting is ook een onderwerp dat nog

steeds veel vragen oproept. Die vragen gaan vooral over het moment waarop gewassen schade oplopen door te veel zout in het water en de manier waarop telers in al deze gebieden met verzilting omgaan.

Voor het Deltaprogramma Zoetwater, waterschappen, het kenniscentrum voor de waterschappen Stowa en de KAVB reden om het project Verziltingskennis op te zetten. Daarbij wordt op tulpenpercelen van bloembollentelers op Goeree-Overflakkee, Haarlemmermeer, Noordelijk Zandgebied, Wieringermeer, Texel en Friesland onder andere het zoutgehalte in grond- en oppervlaktewater gemeten.

In maart werd het project Spaarwater afgerond. Ook hier stond verzilting in relatie tot land- en tuinbouw centraal. Het meerjarige project heeft verschillende manieren opgeleverd waarmee ondernemers in de praktijk zoet water kunnen opslaan en dat gebruiken in periodes van droogte en verzilting.

RUSTIG SLAPEN?

Toen het in augustus 2018 ging regenen, klonk er een zucht van verlichting bij waterschappen, overheden en ondernemers. Het leek er sterk op dat partijen weer overgingen tot de orde van dag. Kan een keer gebeuren, maar het zal wel een uitzondering zijn. Gaat u maar weer rustig slapen. De afgelopen weken buitelden echter de nieuwsberichten over elkaar heen waar het om de huidige situatie gaat. Met als meest recente bericht een artikel uit het Algemeen Dagblad van 25 april 2019, waar wordt gemeld dat de droogteproblemen al vroeg dreigen. Bij Eindhoven gold toen al een beregeningsverbod en in de weilanden rond Woerden werden al droogtescheuren gevonden. Het lijkt er sterk op dat er maar één manier is om naar de toekomst te kijken. Droogte? Wen er maar aan. En denk zelf na over effectieve maatregelen. 💧